

**Školský vzdelávací program pre 4 ročník nižšieho sekundárneho
umeleckého vzdelávania hudobného odboru, predmet:
hra na keyboarde**

Názov predmetu	Hra na keyboarde
Ročník	Štvrtý
Učebný plán	Č. 3
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2B – nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Maroš Závinský
Koordinátor ŠkVP	PaedDr. Alena Hersteková
Schválené dňa	21.augusta 2014

Charakteristika predmetu

Absolvent I. stupňa základného štúdia je pripravený na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti. Absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania počas štúdia je pripravený na vysokoškolské štúdium na školách umelecko-pedagogického zamerania.

Absolvent I. stupňa základného štúdia ovláda hru na hudobnom nástroji na úrovni prislúchajúcej danému stupňu vzdelania. Dokáže aktívne pôsobiť v hudobných zoskupeniach ako hráč sólového partu i ako sprievodný hráč. Svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať, obnovovať, je schopný primerane reagovať na nové trendy i na spoločenský vývoj. Na základe získaných poznatkov a skúsenosti dokáže hodnotiť a kriticky pristupovať k ďalšiemu tvorivému procesu.

Absolvent I. stupňa základného štúdia skupiny študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch: podáva poloprofesionálne umelecké výkony v praxi najčastejšie ako člen komorných zoskupení vážnej i populárnej hudby, ako korepetítor, tiež ako sólista, pozná a primerane uplatňuje technické, výrazové a vyjadrovacie prostriedky hry na klávesové nástroje, má vedomosti z dejín hudby, keyboardovej a klavírnej literatúry, dokáže odborne vyjadriť svoj umelecký názor, pozná historické a estetické zákonitosti umenia, hudobné diela dokáže interpretovať podľa štýlových období, má vedomosť o harmónii, kontrapunkte, hudobných formách a hudobných druhoch, o hudobných nástrojoch, vie analyzovať hudobné diela a túto analýzu zužitkovať pri tvorbe osobitej interpretácie. Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu v závere I. stupňa základného štúdia ZUŠ, nie je ukončená.

Vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa.

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele

- Prispieť k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa.

- Pri vyučovacom procese používať metódy primerané schopnostiam, nadaniu a psychickej zrelosti žiaka.
- Rozvíjať schopnosť k samostatnému štúdiu.
- Rozvíjať osobitosť vlastného hudobného prejavu.
- Rozvíjať tvorivé myslenie a emočnú inteligenciu.
- Rozvíjať hru na keyboard, prehľbovať technické a výrazové schopnosti u žiaka a viesť ho k využívaniu zvukovej, rytmickej a pamäťovej palety nástroja a k aranžovaniu jednoduchších skladieb. Pestovať hru z listu a orientovať sa v tabuľke akordov.
- Zlepšovaním muzikálnych a technických schopností žiaka podporovať a naďalej pestovať u žiaka vôľu, trpezlivosť, nadšenie pre klavírnú hru a vo všeobecnosti záujem o hudbu.

Špecifické ciele

Kognitívne ciele

- Cieľavedome uplatňovať správne prstoklady.
- Vytvárať si vlastný hudobný názor.
- Uvedomele riešiť hracie postupy.
- Hra spamäti - podľa individuálnych dispozícií žiaka
- Transponovať melódie.
- Orientovať sa v širšej hudobnej terminológii a akordických značkách.

Socio-afektívne

- Vytváranie sluchovej predstavy skladby u žiaka
- Emocionálne prežiť skladby.
- Dokázať čo najdokonalejšie interpretovať skladbu na verejnosti
- Rozlišovať charakter skladby.
- Porovnať rôzne spôsoby vlastnej aj počúvanej interpretácie skladby.
- Interpretovať skladby rôznych hudobných štýlov a období.

Psycho-motorické

- Interpretovať na nástroji vlastnú hudobnú predstavu.
- Uplatňovať správne jednotlivé spôsoby tvorenia tónu (legato, staccato, tenuto).
- Skoky, arpeggio, trilok, portamento, tremolo
- Dbať na uvoľnený hrací aparát.
- Nenásilne zväčšovať rozpätie rúk.
- Možnosť používania pedálu Hold – prepínanie programov.
- Zvyšovať technickú náročnosť interpretovaných skladieb.
- Využívanie funkcií (mód Normál, Single Finger, Sustain, Split).
- Hra jednoduchých ľudových piesní s využitím harmonických funkcií.
- Pri hre skladieb s akordickými značkami v ľavej ruke viesť žiaka k používaniu obratov akordov (čo najmenej skokov v ľavej ruke!)
- Využívanie harmonických kadencií k vlastnému sprievodu jednoduchých melódií.
- Rozvíjať zmysel pre nezávislé vedenie jednotlivých hlasov v polyfónnej hre.
- Dosiahnuť vyrovnanosť hry v rýchlejších tempách.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

- Dokázať dlhší čas sústredene pracovať, primerane reagovať na zmeny.

- Viest' k pravidelnej príprave na hodinu.
- Pestovať zmysel pre súhru prostredníctvom používania automatického doprovodu.
- Zdokonaľovať kvalitu interpretácie pri vystúpení na verejnosti.
- Sformulovať vlastný názor na vypočutú skladbu.

2. Spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- Vytvárať si vlastný hudobný názor.
- Rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti
- Uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom skladby.
- Dôkladne porozumieť jednotlivým motívom sprievodu a hudobnému členeniu, čo vedie k ľahšiemu pochopeniu hudobného spracovania tým aj k lepšej interpretácii.
- Rozborom skladieb viesť žiaka k pochopeniu väčších cyklických foriem.

3. Spôsobilosť v oblasti informačnej a komunikačnej technológie (digitálnych technológií)

- Podporovať percepciu digitálnymi zdrojmi umeleckých diel, využívať digitálne spracovanie hudby.
- Samostatne vyhľadávať na internete rôzne interpretácie preberanej skladby.

4. Spôsobilosť učiť sa

- Rozvíjať vytrvalosť, iniciatívu a schopnosť samostatne sa učiť a získavať informácie.
- Rozobrať skladbu podľa formy.
- Analyzovať skladbu po rytmickej stránke.
- Odlišovať dôležité informácie od menej podstatných
- Efektívne si osvojuvať poznatky a študijné návyky.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

- Vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutých situáciách.
- Učiť sa byť empatický.
- Aplikovať získané návyky pri nácviku nových skladieb.
- Zvládať emócie pri vystúpení.
- Hľadať a využívať rôzne informácie, skúšať viaceré možnosti riešenia problému, overovať správnosť riešenia.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

- Akceptovať svoje práva a povinnosti v škole i mimo nej.
- Mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody.
- Rozvíjať empatiu voči svojmu okoliu a ochotu pomáhať.
- Uvedomovať si vlastné potreby a aktívne využívať svoje možnosti.
- Kontrolovať svoje konanie, uvedomovať si svoje silné a slabé stránky ako svoje tvorivé možnosti.

7. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- Rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie.
- Vyjadriť svoj názor i vkus.
- Ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu) a dodržiavať zásady kultivovaného správania sa v škole a na verejnosti.
- Poznávať a vážiť si národné hudobné bohatstvo.

- Pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky na úrovni.
- Rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy, postupy a formy práce:

Metódy:

- demonštračné (priama alebo sprostredkovaná demonštrácia hudobného diela);
- motivačné (rozprávanie, rozhovor, demonštrácia, výzva, pochvala, povzbudenie, kritika);
- fixačné (opakovanie a upevňovanie učiva);
- expozičné (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, dramatizácia);
- metódy mimovoľného učenia – imitácia – napodobňovanie činností, preberanie názorov, postojov;
- diagnostické (hodnotenie, kontrola);
- metódy individuálneho prístupu.

Formy: vyučovacia hodina, názorná demonštrácia učiteľom, využitie audiovizuálnych didaktických pomôcok, návšteva koncertu, individuálna práca, počúvanie hudby, spoločné muzicírovanie, domáca príprava, individuálna práca na vyučovacej hodine.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Základy hry na nástroj	<ul style="list-style-type: none"> • slovná metóda • názorná metóda • praktická metóda • reproduktívna metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
2. Hudobno-teoretické poznatky	<ul style="list-style-type: none"> • analyticko – syntetická metóda • deduktívna metóda • informačno-receptívna metóda • problémový výklad 	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none"> • reproduktívna metóda • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy hry na nástroj		- videotecnika, CD, DVD,	ilustrácie	- internet

		- zvukové pomôcky:		
2. Hudobno-teoretické poznatky		Prehrávač, vzorový prednes učiteľa		- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky		- videotechnika, CD, DVD - zvukové pomôcky		- internet

Obsah vzdelávania

TEMATICKÝ CELOK	KOMPETENCIE OBSAHOVÉ ŠTANDARDY	VÝKONOVÉ ŠTANDARDY	KRITÉRIA HODNOTENIA	METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA
1. Hra na nástroji	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parametre EKN - Menu Function v rámci EKN: Style/Song, Main Voice, Volume, Tuning, Reverb Type, Split Point, Time Signature. • Použitie Internal Memory (interného MIDI sequencera). • Durové stupnice do 6# a 5b a molové stupnice do 5# a 4b – hra kvintakordu s obratmi tenuto, staccato a malý rozklad, určenie dominantného septakordu a TSD. • Etudy – zlepšovanie techniky pasáží, skokov, akordov, správne frázo- vanie; džezové etudy. • Polyfonické skladby z obdobia baroka (invencie, prelúdiá), kancionál s použitím zvukovej banky keyboardu (organ, čembalo). • Piesne populárnej hudby s 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládajú hru na elektronickom hudobnom nástroji (ďalej EKN) na úrovni prislúchajúcej danému stupňu vzdelania, • identifikujú štandardné akordické značky a vedia ich použiť v praktickej hre, • chápu akordické vzťahy a vedia akordy vhodne spájať, rozvíjajú techniku hry podľa akordických značiek, • harmonizujú jednoduché piesne, • vytvárajú základný 2- hlas (ľudovej) piesne, • interpretujú jednoduché skladby z listu, • interpretujú (klavírne) akordické, rytmické 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • základné návyky pri hre: • orientácia rúk na klaviatúre vo väčšom rozsahu • hru dvojhmatov v legate, akordov • hru skladby s uplatňovaním svojej predstavy a dynamických znamienok • repertoárové požiadavky • skladby podľa individuálneho plánu v triednej knihe 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie základných návykov pri hre na keyboard • pochvala, povzbudenie, kritika • autoevalvácia • motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov <p>Žiak v priebehu školského roka 2-krát verejne vystúpi v rámci triednych koncertov</p> <p>Žiak by mal za tento ročník zvládnuť takúto látku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 polyfónne skladby - 2 až 3 časti zo sonatíny - 2 prednesové skladby s automatickým doprovodom - etudy podľa potrieb individuálneho rozvoja techniky žiaka - ľudové piesne s

	<p>využitím funkcií automatického aranžéra, zvukovej banky a funkcií Split, Dual, Harmony) v min. rozsahu durových a mólových tónin - 4b - 5#.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hra (tanečných) štýlov džezového obdobia (swing, foxtrot..), latino-amerického (rumba, bossanova, samba...) s použitím automatického aranžéra. • Klavírne úpravy tanečných piesní s použitím oboch rúk: <p>s možnosťou použitia hudobného podkladu (Memory Song, resp. Midi sequencera), s možnosťou využitia funkcie Split (sólový/sprievodný part + basový part basovej línie).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klasické skladby - sonatína, menuet, ľudové piesne s použitím 2-hlasu (tercie, sexty) v min. rozsahu durových a • mólových tónin - 4b - 5#. Orientácia v akordických značkách (maj7, 6, aug7, dim7, 9, c7/5). • Hra kadencie TSD (D7) s 	<p>figúry vybraných hudobných žánrov s použitím oboch rúk,</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvárajú jednoduchý hudobný aranžmán s použitím internej pamäte nástroja (resp. MIDI sequencera s použitím základných funkcií), • definujú parametre EKN - Menu Function v rámci EKN: Style/Song, Main Voice Volume, Tuning, Reverb Type, Split Point, Time Signature, • používajú samostatne a tvorivo EKN a jeho možnosti, • orientujú sa samostatne v parametroch a nastaveniach EKN, chápu ich vzájomné vzťahy, ako aj dosah na zvukové znenie nástroja, poznajú súvisiacu terminológiu, • orientujú sa teoreticky 		<p>doprovodom</p> <ul style="list-style-type: none"> • - stupnice durové a mólové súbežne cez 2 oktávy + akordy a ich obraty
--	---	--	--	---

	<p>použitím oboch rúk (pravá ruka akord, ľavá ruka bas: vo všetkých obratoch v durových a mólových tóninách do 2# - 2b, v základnej polohe v durových a molových tóninách do 4b - 4#.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spájanie akordických sledov formou zadržiavania spoločného tónu (príbuznosť akordov). • Hra akordických, rytmických figúr vybraných hudobných žánrov s použitím oboch rúk (polka, valčík, tango, ballad, R&R; slowrock...). • Počúvanie základných hudobných žánrov tanečnej hudby (polka, valčík, beat 4/8/16, rock, slowrock, R&R). • Počúvanie (tanečných) štýlov džezového obdobia (swing, foxtrot..), latino-amerického (rumba, bossanova, samba...). • Tvorba jednoduchého hudobného aranžmánu s použitím Internal Memory nástroja / interného MIDI sequencera). • Harmonizácia ľudových 	<p>i prakticky vo vybraných hudobných žánroch (populárnej hudby),</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretujú klasické skladby v súlade s obsahovými štandardmi, • zahrajú kadenciu TSD (D7) s použitím oboch rúk, • zahrajú z listu skladby primeranej náročnosti. • použijú spájanie akordických sledov formou zadržiavania spoločného tónu pri automatickom sprievode skladby, • hodnotia pri počúvaní základné hudobné žánre tanečnej hudby, • vytvoria jednoduchý hudobný aranžmán skladby s použitím internal memory nástroja, • harmonizujú ľudové piesne a jednoduché populárne piesne. 		
--	---	--	--	--

	piesní a jednoduchých piesní populárnej hudby.			
2. Hudobno-teoretické poznatky	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • aplikovať nacvičené stupnice v čítaní notového zápisu 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • aplikovať nacvičené stupnice v čítaní notového zápisu 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • aplikovanie stupníc v čítaní notového zápisu 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie hudobného zápisu • pochvala, povzbudenie, kritika • sebahodnotenie

Záverečná skúška:

- stupnica dur alebo mol podľa vlastného výberu
- 1 náročnejšia polyfonická skladba z obdobia baroka (invencie, prelúdiá) alebo kancionál,
- 1 časť sonáty alebo sonatíny alebo náročnejšia prednesová etuda
- 1 prednesová skladba s využitím funkcií automatického aranžéra, zvukovej banky a funkcií nástroja
- 2 ľudové piesne s využitím funkcií automatického aranžéra, zvukovej banky a funkcií nástroja
- skladba komornej hry (resp. hry v súbore).
- hra z listu z literatúry 3.- 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia, harmonizácia piesne, hra podľa sluchu.

Kritéria hodnotenia absolventskej skúšky:

Výborný - plynulá hra naspamäť, v požadovanom tempe, rytme, technicky vyrovnaná, vyjadrenie obsahu skladieb, dodržanie štýlovej interpretácie, náročnosť programu zodpovedá učebným osnovám

Chválitebný - plynulá hra skladieb, v primeranom tempe, priblíženie sa obsahovému a štýlovému vyjadreniu skladby, hra naspamäť nie podmienkou, náročnosť skladieb zodpovedá učebným osnovám, alebo časť repertoáru je menej náročná

Uspokojivý - hra z nôt bez primeraného obsahu, štýlu, tempa, náročnosť skladieb nezodpovedá učebným osnovám

Neuspokojivý - hra z nôt, nedodržanie notového a rytmického zápisu, neúplná hra skladieb alebo len časť skladby, program nezodpovedá učebným osnovám

Profil absolventa nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania

Absolvent nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania v hre na klávesových nástrojoch podáva poloprofesionálne umelecké výkony v praxi najčastejšie ako člen komorných zoskupení vážnej i populárnej hudby, ako korepetítor, tiež ako sólista, pozná a primerane uplatňuje technické, výrazové a vyjadrovacie prostriedky hry na klávesové nástroje. Má vedomosti z dejín hudby klavírnej a keyboardovej literatúry, dokáže odborne vyjadriť svoj umelecký názor, pozná historické a estetické zákonitosti umenia, hudobné diela dokáže interpretovať podľa štýlových období.

Má vedomosť o harmónii, kontrapunkte, hudobných formách a hudobných druhoch, o hudobných nástrojoch, vie analyzovať hudobné diela a túto analýzu zužitkovať pri tvorbe osobitej interpretácie. Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu v závere sekundárneho základného umeleckého vzdelania, nie je ukončená.

Hudobný materiál:

Yamaha Portatone – Song Book

E. Spáčil: Hrajeme s Yamahou - Edy's Score 1992 (2 a 3 diel)

V. Lichnerová: Zahraj mi pesničku (pomôcka pre vyučovanie improvizovaného sprevádzania melódií) 2. ročník

J. Mašinda: Slovenská klavírna škola

V. Patejdl: Klávesová škola Casio

E. Spáčil: Hrajeme s Yamahou II. a III. diel

K. Baker: Lets Keyboard

P. Malý: Škola hry na klavíri a keyboarde 2. a 3. diel

A. Benthien: Nová škola hry na keyboarde

F. Emonts: Európska klavírna škola I. diel

M. Kurteva: Klavírna škola pre začiatočníkov, 1. a 2. diel

V. Lichnerová: Zahraj mi pesničku

Ľudové piesne a prednesové skladby podľa schopností žiaka

100 pop rock songs

Jak hrať pop & rock I

Jak hrať pop & rock II

Jak hrať pop & rock III

Jak hrať pop & rock V

Jak hrať pop & rock musical

Keyboard klangwelt – Evergreens 1

Keyboard special – Pop ballads

Keyboard special – BEE GEES

Keyboard special – Simon & Garfunkel

Výber z klavírnej literatúry

A. Czerny: op. 599, op. 261

Kleinová, Fischerová, Müllerová: Album etud II., III.

H. Lemoine: Detské etudy

C. Gurlitt: Prvý prednes

P. I. Cajkovskij: Album pre mládež

J. S. Bach: Knižka skladieb pre A. Mm. Bachovú
D. Krížková: Prvá knižka polyfónnej hry

Skladby z väčšej formy (sonatíny a variácie)

L. van Beethoven: Sonatína F dur, G dur
J. Benda: Sonatína a mol
M. Clementi: Sonatína G dur
W. A. Mozart: Sonatína C dur, Variácie C dur
V. Polívka: Úvod do sonatín